

1. LEKKI (509) ai

lekki (489), **leki** (11), **lehki** (5), **letki** (3), **lechki** (1); lehki *OpecŻywSandR*; lekki : leki : lehki : lechki *OpecŻyw* (5 : - : 1) *ForCnR* (- : - : 1 : 1), *Murm* (1 : 2), *RejKup* (6 : 1), *SienLek* (31 : 3), *RejPos* (22 : 1), *Calep* (1 : 4 : 2); lekki : letki *Mącz* (44 : 3).

lek- (441), leg- (2).

comp i sup (77 + 7) (nå)lżejszy (57), (nå)lekszy (14), (nå)lekczejszy (11), lekcejszy (2); -lekszy *BierEz*, *OpecŻyw*, *Leop*, *OrzRozm* (3), *WyprPl* (2); -lekczejszy *BielŻyw* (2), *WujNT*, *SkarKaz* (2); -lżejszy : lekszy : -lekczejszy : lekcejszy *LibLeg* (1 : 1), *RejKup* (1 : 1 : 1), *Mącz* (1 : - : 2), *SienLek* (4 : 1), *ModrzBaz* (2 : - : - : 1), *Oczko* (1 : - : 2), *SkarŻyw* (1 : - : 1), *SarnStat* (1 : 3 : - : 1); ~ -ejszy (13), -(e)jszy (57); ~ nå- (5), n(a)- (2).

e jasne.

sg m N lekki, lżejszy (54). ◊ G lekki(e)go, lżejsz(e)go (7). ◊ D lekki(e)mu (2). ◊ A lekki, lżejszy (18), lekki(e)go (2). ◊ I lekkim, lżejszym (16), lekki(e)m (3); -(e)m *GórnDworz*, *SzarzRyt*; -ym : -(e)m *FalZioł* (2 : 1). ◊ L lekkim (3), lekki(e)m (1); -im : -(e)m *FalZioł* (2 : 1). ◊ V lekki (1). ◊ f N lekkå, lżejszå, nålżejszå (29), lekk(a), lżejsz(a) (5). ◊ G lekkiej, lżejszej (14); -ěj (1), -(e)j (13). ◊ D lekki(e)j (2). ◊ A lekkå, lżejszå, nålekczejszå (20). ◊ I lekkå, lżejszå (14). ◊ L lekkiěj (15); -ěj (1), -(e)j (14). ◊ n N lekkié, lżejszé (65); -é (8), -e (1) *GórnTroas*, -(e) (56). ◊ G lekkiégo, lżejszého (22); -égo (5), -ego (1) *Oczko*, -(e)go (16). ◊ D lekkiému (10); -ému (1), -(e)mu (9). ◊ A lekkié, lżejszé, nålekszé (23); -é (2) *BiałKat*, *Oczko*, -e (1) *ForCnR*, -(e) (20). ◊ I lekkim (6), lekki(e)m (1) *GliczKsiąż*. ◊ L lekki(e)m, lekcejsz(e)m (3) *FalZioł*, *ModrzBaz* (2), lekkim, nålżejszym (2) *RejWiz*, *OrzJan*. ◊ pl N m pers lekcy, lekszy (9). *subst* lekkié, lżejszé (29); -é (6), -e (2), -(e) (21); -é *KochTr*, *KochMRot*, *WyprPl*, *SarnStat* (2); -e *OrzJan*; -é : -e *Oczko* (1 : 1). ◊ G lekkich, lżejszych (24). ◊ D lekkim, lżejszym (4), lekki(e)m (1) *FalZioł*. ◊ A m pers lekkié (4); -é (1), -(e) (3). m an lżejsz(e) (1). *subst* lekkié, lżejszé, nålżejszé (24); -é (6), -(e) (18). ◊ I m lekkiémi, lżejszými (4), lekkimi (2); -émi *OrzRozm*, *RejPos* (2), *OrzJan*, -imi *CzechEp*, *WysKaz*; ~ -émi (1), -(e)mi (3). f lekki(e)mi (2) *BielSpr*, *ModrzBaz*, lekkimi (1) *KuczbKat*. n lekki(e)mi (2). ◊ L lekkich, lżejszych (6). ◊ G sg n skostn z lekka (43). ◊ D sg n skostn po lekku (15).

Składnia comp: lżejszy, lekczejszy, lekszy niż(li) co, kto, gdzie, kiedy itp. (17) *GlabGad*, *RejKup*, *KromRozm I*, *MurzHist*, *RejWiz*, *OrzRozm*, *Mącz* (2), *SienLek*, *RejAp*, *RejPos*, *RejZwierc*, *PaprPan*, *KochMRot*, *WerKaz*, *SkarKaz* (2). ◊ *Składnia sup*: nålżejszy nad co (1) *RejWiz*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Mało ważący*; *levis Mącz*, *Cn*; *sine pondere Cn* (102) : *GlabGad* I8v; *RejKup* r4, r4v; *Oto pan wftąpi ná obłok lekki/ y wnidzie do Egiptu Leop Is* 19/1; *Mącz* 458c; *SienLek* 60v; *Strum* B2; *ModrzBaz* 111; *Ale Pan Bog nabożeństwo y chęć pobożną Boleflåwowę/ cudem wielkim vcżcił y fwego męczennikå záflugę w flawil. bo ciåło ono tåk fię lekkie ná wagách ftåło/ iłz bårzo máło frebrå wzięło. SkarŻyw* 356; *WyprPl* B, Bv; *WujNT* 836; *GosłCast* 52.

W połączeniu szeregowym (1): *A tåk nic iżciby to ftåre niebo ålbo ftåra ziemiå zåginåć miåłå/ åle będzye odnowiona/ ochędożona/ włpokoiona/ y iuz od włzey flåzy zåchowåna/ å slthånie fie iålna/ piękna/ lekka/ å morzå ná niey iuz nie będzye. RejAp* [175].

W przeciwstawieniach: »lekki ... ciężki (6), ociążały, wielki« (8): *BierEz* B; *FalZioł* I 61d, III 7d; *BierRozm* 27; *RejKup* bb8v; Ciało lżejſze á vmyſł ociążálfzy będye *RejZwierz* 22v; *RejPos* 219; *BielSpr* 4.

W porównaniach (9):

Jako comparandum (5): *LubPs* T6v; *RejWiz* 110v; *Prot* D2; *KmitaPsal* A4v; Odtąpiſzli mnie/ wnet/ rowien lekkiemu Prochowi będe/ co grzyſkiem tchu wżzemu *GrabowSet* Tv.

Jako tertium comparationis (4): *KwiatKſiąż* N3; *Pluma levior*, Lekczyſzy niżli pióro *Mącz* 190a, 331c, 425c.

W charakterystycznych połączeniach: *bałwan lekki(-a, -e)*, *brzemię*, *ciało* (4), *drożdże*, *drzewo*, *duch*, *gallas*, *gębka*, *kamień*, *korzeń*, *kula*, *materyja*, *obłok*, *pajęczyna*, *perzyna*, *piana*, *pierze*, *pioro* (2), *plewa*, *proch*, *strzemię*, *tarcza*, *zaczęcie*, *ziemia*, *ździebłko*.

Wyrażenia: »rzecz (jest) lekka« [szyk 3 : 2] (5): *GlabGad* E7v, H3v; Bo lekka rzecz gdy upadnie, Podnieść ci ją może snadnie *BierRozm* 27; *BielSpr* 48; *Oczko* 5.

»lekka waga« (1): potrzała bokłagá/ Ano iuż iedno drożdze iuż w nim lekka wagá. *RejWiz* 13.

»lekka zbroja« = *levis armatura* *Mącz* [szyk 2 : 1] (3): *KwiatKſiąż* N3; *Mącz* 16c; Są też drudzy lżejſzey Zbroie po Fedwerecku *BielSpr* 65v.

Szeregi: »lekki a chybki« (1): ábowiem wſzytki rzeczy ná ſwiećie ze czworgá záczęćia ľá/ z ognia/ z wietrzności/ z wody/ y z ziemie: dwoie záczęćie fubtylné/ á przeto lekkie á chybkie/ ku gorze ſye máia/ ogień y wietrzność *SienLek* V.

»lekki, (a, i) subtylny« (5): Ale ľá niektore gębki fubtelne, lekkie, ktore żadney pomocy nie dawaią. *FalZioł* IV 59c; *GlabGad* C8v, E7v, H3v; *Oczko* 5.

W przen (30) : A przykazánya yego nye ľá cyęłzkye/ á co ľam pan Kryſtus mowił: Yárzmo moye łodkyye yeſt/ á brzemyę moye lekkyye. *KromRozm I* F4v; *MurzNT Matth* 11/30; *KromRozm II* mv; *LubPs* P5v marg; *Leop* AAA4v; *RejPos* 170v, 287, 289, 289v [2 r.], 291; *KuczbKat* 245; *WujJud* 76v; *CzechRozm* 94v; Lekki narod ieſt człowieczy/ Niemáľz tám nic coby grzechy: By ná wagę náłtąpili/ Pióraby nie przeważyli. *KochPs* 89; *ArtKanc* O3v, P4v; Poniżónym ludzióm ſmierć/ lekkie to ieſt brzemię. *GórnTroas* 66; *KochFrag* 14; *WujNT Matth* 11/30, s. 48, 827, Xxxxx3v, Zzzzz; *SiebRozmyśl* 14.

lekki czym [= *mający czegoś mało*] (1): O cnotą lekki/ Swiećice/ niewſtydliwy/ Iák to rzecz trudna/ by/ ná łonie twoim/ Rodził ľię częſto/ przyaćiel prawdziwy. *GrabowSet* Y2.

lekki na czym [= *mający czegoś mało*] (1): Bo iáko ľie wyráziľ/ s ſwoiey powinności/ Iuż lżejſzy funtem będyeľz/ ná káždye zacności. *RejZwierz* 111v.

W charakterystycznych połączeniach: *brzemię (brzemiaczko) lekki(e)* (18), *ciężar*, *jarzmo* (4), *narod*, *o(b)ciążenie* (2), *świat*.

Wyrażenia: »lekka ręka« (2): Może człék ſwiątobliwie/ może proſić Bogá [...]. By nas Amon przyćifnął frogim iárzmem ſwoim. Zylaby moiá córo ty w pokoju twoim/ Y lżejſza iego ręká ludzióm wſzyłtkim była *ZawJeft* 43; *GórnTroas* 63.

»lekka waga« (1): A ten ieſth wykład they mowy. [...] Thecel: Ieſteſ záwieľſon na ľzalách/ á náłężioneſ lekľfey wagi [*inventus es minus habens*]. *Leop Dan* 5/27.

a. O lekkiej konstrukcji (7) : Tegoż dnia náfz Hethman z lekkim okrętem obiechał położenie okrętow nieprzyacielskich *BielKron* 459v, 339v, 460; pobrano im thez wśyftki hákownice żelázne/ kthorych było w iednym łożu po łześci y w drugim po ośmi ná dwu kołkách lekkich przypráwione *BielSpr* 69v; *StryjKron* 250; *Calep* 280b.

W przeciwstawieniu: »ciężki ... lekki« (1): rozmáicie zową okręty ktore iney á iney spráwy/ iedny máte drugie wielkie/ iedny cięższe drugie lżeysze *BielKron* 460.

W charakterystycznych połączeniach: lekkie(-i, -a) kolko, łódź, nawa, okręt (2), przeprawa, wozek.

b. O żołnierzach lekkobrojnych stanowiących oddzielne formacje wojskowe konne lub piesze; expeditus Mącz (15) : Expedita subsidia, Prętkie lekkie. *Mącz* 294c.

W przeciwstawieniach: »lekki ... wielki, zbrojny, w zupełnej zbroi« (3): Byli też iezdni lekcy y w zupełnych Zbroiach *BielSpr* 29; także gdyby [...] ná nie záłożono ftrzelbę wielką/ mogą przednią wciągáć/ máiąc ná ftronách ftrzelbę lekką/ gęftą/ zwálzczá od tey ftrony nawięcy/ s ktorey mocnie nálega nieprzyaciel *BielSpr* 31, 10.

Zestawienia: »lekka jazda« (1): Rorarii milites, Lekkiey yázdy żołnierze/ hufárze ktorzy ná hárc wyyeżdzą/ naprzód fie potykáya/ vyecháć y doyecháć łatwie nieprzyaciela mogą. Alias ferentarii. *Mącz* 358c.

»lekcy ludzie, lekki żołnierski lud« [szyk 8 : 1] (5 : 4): Pifze Iuſtinus iż miał w woſyce ludzi Mácedonow XV tyfiac pieſzych/ ieznych ośm tyfiac/ Tracow fiedm tyfiac/ lekkich ludzi dzyefięć tyfiac *BielKron* 123v, 229, 314, 395v, 411v; Veles, Liekki żołnierski lud/ lekkobroiny yáko ci ktorzi procę nošili *Mącz* 478b; *BielSpr* 21v; *ActReg* 27; *VotSzl* E3.

»lekki żołnierz« (1): Ferentarii, levis armaturae milites, auxiliatores a ferendo auxilio, Hufárze lekcy żołnierze/ ktorzy niekopieniczá służbę służą. *Mącz* 122a.

c. O ubraniu (2) : Suknia krzecznym wśyćciem ná tobie niech będzie/ Nie koſztowna/ á lekka/ ábyć łatwiey wśzędzie Doyźrzeć przyſzło *ZbylPrzyg* Bv, A4v.

d. O stanach fizjologicznych (2) : WRaczenie w tey niemoczy bywa poſpolicie/ [...] á po takowem wraczaniu/ byłiby żołádek lekki á czyrſtwy, dobre znamię ieſt. *FalZioł* V 68v; Pošila ferce pożywanie mierne ſzáffránu/ pierſi też czyni lekkie á przeſtrone. *SienLek* 83.

e. O powietrzu, pogodzie (1) :

W przeciwstawieniu: »ciężki ... letki« (1): Crassum coelum et tenue contraria, Ciężkie powietrze y letkie. *Mącz* 67b.

f. O zbożu (1) :

Szereg: »lekki a czczy« (1): Cassum granum et inane, Lekkie a czcze ziárno. *Mącz* 38d.

g. Według religii chrześcijańskiej o ciele ludzi sprawiedliwych po sądzie ostatecznym (1) :

W przeciwstawieniu: »ciężki ... lekki« (1): y ciáło tho náſze grube á ciężkie á ſkáżeniu poddáne ma fie odmienić w lekkie/ w iáſne/ á kthore iuż ſkáżone nigdy być nie ma. *RejAp* 172v.

2. Zwinny, ruchliwy, nieociężaly, prędki (15) : *PatKaz* III 122; *RejKup* t8v; *RejZwierc* 58; *CzechEp* 134; á ná lekkiego Tátáryzná/ ktoby go chćiał bić y dogonić/ trzeba też ludzi lekkich y rządnych *VotSzl* E3; *GosłCast* 20.

lekki do czego (1): Bo czyni trzeźwią y czuoną dufzę/ y lekką do niebiekiego latania. *SkarKaz* 121b.

lekki ku czemu (1): Napierweieś dofyć wielki/ Ku biegowi bárzo lekki *BierEz* L.

lekki na co (1): Ná chod człowiek bárzo lekki Bo nie ijem iedno kobyłki. *MWilkHist* Gv.

W przeciwstawieniu: »ważniejszy ... lżejszy« (1): Czemu gdy czas iedzenia przychodzi, człowiek ociężeie j ważnieifzi bywa zafię gdi pokarm wezmie lżeyszy bywa, chyba iżby fie barzo obiadał. *GlabGad* D3v.

W charakterystycznych połączeniach: *chodzenie lekkie(-i, -a), człowiek (3), dusza (2), skrzydło, Tatarzyn*.

Wyrażenia: »lekki koń« [szyk 3 : 1] (4): Thurczyn zá tarczą wolen ná wŕzytki ŕtrony/ kiedy chce przyŕkoczý/ thakieź vŕkoczý ná lekkim koniu *BielKron* 312v, 351; bywa tákich dwa tyfiacá koni/ okrom tych co im ŕluzą/ ci lżeysze konie máią *BielSpr* 52; *StryjKron* 390.

»lekką ręką« = *łatwo, zręcznie* (1): gdy fie nabárziew zápátrzy ná nię [*Cygankę*]/ w then čás lekką ręką wybierze co kolwiek naydzie w miefzku iedną ręką/ á drugą kryłła po rękú *BielKron* 262.

3. Nieznaczný, słaby, o małym stopniu nasilenia (138) : *FalZioł* V 19b, 37; *RejWiz* 138; *BibRadz* 2.*Cor* 4/17; *BielKron* 275; *Castigaciuncula*, [...] Letkie nápominánie. *Mącz* 40c; oto ten iáko ŕlyŕzyfz ktory ma klucz niebá y ziemie lżeyszym fie tytułem píŕze niżli ty *RejAp* 38v; *RejPos* 39, 123v, 143v; *RejZwierc* 185v; Bo prawdziwa wolność/ nalezy w powŕŕiágániu złych myŕli y wyŕtępkow/ nie w ŕwowolnoŕci broienia co fię komu podoba/ áni w lekceyfzem karániu wyŕtępných. *ModrzBaz* 70; *Oczko* 26v; *OrzJan* 58; Bo, by tylko krewni fie ożeniáli, tedyby záwždy lekŕza byłá: á dáley z gniazdá nie rozŕzérzáłaby fie miłość, iedno międy krewnémi. *SarnStat* 599.

W przeciwstawieniach: »gwałtowny, twardy, wielki ... lekki« (3): *GlabGad* L2, *WysKaz* 18; A iż potrzebá inŕza bywa gwałtowna/ ktora wielkiey mocy potrzebuie/ inŕza lżeysza ktora łácniey odpráwić moze/ Pierwey tu powiem/ iáko na tę pierwfzú [...] żołnierz inádnie zebrány być moze. *GrabPospR* L2.

W charakterystycznych połączeniach: *lekkie(-i, -a) bicie, karanie, kołysanie, miłość, nacieranie, napominanie, policzek, potrzeba, staranie, strach (2), szum, tytuł (2), ucisk, wycieczka, zagrzewanie, zatrwożenie*.

Zwrot: »lekkim wejrzeniem [= niewnikliwie, powierzchownie] spojrzeć« (1): Rzecz fię tá moze zdáć komu zwłáŕzczá lekkim weyfzrzeniem ná nię poyŕzráwŕzy/ niebárzo wielka/ iednák kto fię iey ŕtátecznie przypátrzy/ y rzeczy z rzeczą ŕtoŕie. Tá k zácny ŕtan do ták podley poŕlugi á tey niezwyčáyney ŕpuŕŕić fię záifte nie iefť rzecz máła *WysKaz* 41.

Wyrażenia: »lekki [= powszedni] grzech« [szyk 4 : 2] (6): áczkolwiek teź nieiákiew Pokuty potrzebiú lżeysze grzechy/ ktore Powŕzedniemi zowú. *KuczbKat* 200; *WujNT* 52, 584; *WysKaz* 18 [3 r.].

»lekki ogień« [szyk 5 : 3] (8): tedy wezmi korzenia zliŕtem ŕtlucz to ŕpołem zoliwú á ŕmaź na lekkim ogniu czałú godzinę *FalZioł* V 113v, I 70b, II 18c, 19c, IV 29d, V 106v, 108; *Oczko* 11.

»lekkie przewinienie« (1): Lżeysze iefť przewinienie/ gdy kto wiedząc czyię przyŕzłú ŕzkodę/ bliźniego od niey nie przeŕŕzeże *GroicPorz* mm4.

»spanie lekkie [= z *ktorego łatwo się obudzić*]« (1): y z tąd łpanie pochodzi twarde albo lekkie według wielgości takowych dymow *GlabGad* L2.

»lekki wiatr« (3): POpioł iże ma w łobie barzo drobne człęci: lekkim wiathrem bywa rozwienion *FalZioł* IV 52c, V 24; *RejWiz* 87v.

Szeregi: »maluśki i lekkie« (1): Przez namnieyłyzy halerzyk/ o którym tu Zbáwiciel mowi/ Doktorowie święci maluśkie y lekkie grzechy rozumieią *WysKaz* 18.

»lekki a mierny« (1): WłaŃne karánye oycowi/ bićim lekkim á myernem hámowác łyná *GliczKsiąż* G4.

α. *W funkcji przysłowka* (57) :

Wyrażenia przyimkowe: »z lekka« = *słabo, łagodnie, niegwałtownie, ostrożnie; leviter, placide* *Mącz* (14): *FalZioł* V 116; *Palpo, et palpor, Dotykam łie z lekká mácam. Mącz* 274b; *Leviter arridere, Z lekká łie vsmiechác. Mącz* 356a, 350d, 483d; iáko miło pátrzyć ná owego/ kthory [...] łam łobą z lekká/ iáko koń łtąpi hyba/ á łiedzi bełpiecznie nie ináčzey iedno iákoby też był piełzo. *GórnDworz* E8v; *GrabowSet* Q; Niech zdrowłzy wiátr z południá ná cię zlekká wieie. *GosłCast* 24.

~ *W przeciwstawieniach*: »z lekka ... z prędká, zapamiętliwie« (2): bárzo częgo krzywego gdy kto s prętká/ á yákoby sćináyąc zęby/ á nye z lekká náprałłczá/ rychley łnadź złomi niż náprosci, Thák rodzicom yełli łie im yáko v łwych dzyatek obyczáye wypráłłczác á wypráwowác przyda/ nyechay bącznye/ zlekká/ á nye okrutnye/ áni zápámyętliwie to czynyą. *GliczKsiąż* G.

W charakterystycznych połączeniach: z *lekka chybać, czynić, mieszać, napraszczać, obchodzić się, pogłdać, wiać, wybrać*.

Szeregi: »z lekka a cicho« (1): *Placide aperire fores, Z lekká á cícho odworzić drzwi. Mącz* 302b.

»z lekka i powoli« [*szyk 1 : 1*] (2): A ták łie z nimi mułiał powoli y zlekká obchodzić/ iáko z iedną rolą rozmáitymi chwałtámi/ drzewem/ chrołtem/ ćiernim y ołtem zárołłą. *CzechRozm* 235, 235v.

»z lekka a znienacka« (1): *Apud oratores est figura, Gdy orator ná przodku rzeczey z lekká á z nienacká łie wkráda/ włobia á włudza w vmysły łędziów łáskę á chuc ych łobie tym yednáyąc. Mącz* 395d. ~

»z lekka« = *w małym stopniu [w połączeniu z rzeczownikiem]* (1): Y niemoże to być/ áby ci ktorzi miedzy łobą niezgodni łą/ á łobie z lekká przyiáćielmi [*qui inter se sunt discordes et parum amici*]/ mogli ták w Rzeczypołpolitey iáko też w domowych potocznych łpráwách zgodę y pokoy połtánowić. *ModrzBaz* 27.

»z lekka« = *po trochu, stopniowo, w miarę upływu czasu; gradatim* *Mącz*; *ducitm Calep* (6): *PRzebywaiątz tam z matuchną ij z Iozefem/ ielłcze pokorniéy niż przed okrczenijm/ zlekka poczał łie obiawiatz łwiatu nauczáiátz a każátz/ pirwey potaiemnie/ nie włlytkim połpolicie/ ále niěkorym OpecŻyw* 39v; *Mącz* 395c; *RejPosRozpr* c3v; *NiemObr* 68; *Calep* 343b.

~ *Szeregi* »z lekka i znienagła« (1): zmyłonym przymiérzem/ y zmyłoną przyiáźnią zniółszy z poórzodka moc y łilę wálzéy Kró: M. vłłał łobie zlekká y znienagłá mocną drógę ziemią Węgierłką y Wołófką do Polłki *OrzJan* 75. ~

»z lekka« = *nieznacznie, niepostrzeżenie; ductim Calep* (7): *KuczłKat* 130; Gdzie iáko łkoro łtáło łię ták znáčnie wielu ołłtąpienie/ od oney Apołtołłskiej Chriłtułowey náuki y wiáry zbáwieⁿney/ tedy

fię też zaráz y Antychriřt począł pokázowác y ták z lekká rość/ tájemnicę niezbożności ípráwuiać/ áz wzrořtu y miáry dorořł. *CzechEp* 357, 370; *NiemObr* 166; *ReszPrz* 8.

~ *W przeciwstawieniu*: »z nagła ... z lekka« (1): Ale/ iż Człowiek skłonniefzy ząwždy bywa ktemu/ Cofye iemu lubi/ niź ktemu cofye mu godzi: przychodzi náń pod czás nie z nagłá/ ále z lekká przez pořły řwe/ to/ co go chce kárác zá Nieporządek iego *SienLek* 31v.

W charakterystycznych połączeniach: z lekka niszczyć, prowadzi, (u)rość (3), suszyć.

Szereg: »z lekka a potajemnie« (1): Obrepere ad magistratum, Z lekká á potáyemnie řie ták włudzić w vrząd. *Mącz* 352c. ~

»z lekka« = powoli; lente, paulatim, pedatim, pedetentim, sensim, taxim *Mącz* (14): *BielKron* 307v, 308; Pedatim, Zlekká/ nogę zá nogá řtáwiayac. *Mącz* 294a, 294a, 382d [2 r.], 388b; Lecź iuź Krol w Miářto zlekká pořtępuie *GrochKal* 26; *GórnTroas* 68.

~ *Szeregi*: »z lekka a znienacka« [szyk 2 : 1] (3): Remulco [...], Z lekká á z nienacká řie wiozę/ niedonaglam wiosłámi. *Mącz* 351d, 294a, 441d.

»z lekka, z nienagła« (1): Leni fluit agmine Tybris, Snádnie z lekká z nienagłá ciecze Tybris. *Mącz* 5d.

»z lekka a z powagá« (1): Lente et paulatim cum quandam gravitate procedere, Z lekká á s powagá řobie pořtępowác. *Mącz* 44c. ~

»po lekku« = słabo, łagodnie, ostrożnie (2): Głowę pierwey po lekku wzdrápay *SienLek* 11v, 147.

»po lekku« = po trochu, stopniowo, w miarę upływu czasu; successive *BartBydg*; paulatim *PolAnt* (4): *BartBydg* 249; *SienLek* 82v; Nie iżby řam brał w mądrořci iákie pomnożenie [...] ále iż řię mądrořć iego ludziom po lekku pokázowálá. *WujNT* 201.

~ *W przeciwstawieniu*: »w jednym roku ... po lekku« (1): Nie wypędźć ich przed tobá w iednem roku [anno uno] [...]. Ale ie po lekku [*Paulatim paulatim*] wypędźć przed tobá/ áź řie ty rozrodźiřz/ á pořiędźiřz źiemię. *BibRadz Ex* 23/30. ~

»po lekku« = nieznacznie, niepostrzeżenie (1): tedy náuczył Báláká/ iáko ich miał pożyć: pořlawřzy im co nagłádfze biáleřłowy [...] y potráwy co náfmáczniefze [...]: y ták pořlekku [!] áby řię w pogáńřtwo obrořili *WujNT* 845.

»po lekku« = powoli; lente, leviter, paulatim, sensim *Mącz* (7): *KwiatKsiąź* P2v; Lenitudo, Leniřftwo/ Polekku poczinánie. *Mącz* 189a; Sensim progredi, Po lekku pořtępowác. *Mącz* 382d, 188d, 285a, 490a; Biefz naprzod Woytowicze, proř źeby mię potrwáł Przed zamkiem, á ia poydę zá tobá polekku. *CiekPotr* 40.

»po lekku« = cicho (1): Ktořemu polekku řzékł pán iezus mily/ iřź ten iefť komu iá podám chłéb rozmoczony. *OpecŻyw* 94v.

a. *O kosztach, wydatkach* (15) : *LibLeg* 11/10; A tak zda się Jego KM i Radam, aby raczej mianowity lekki jaki podatek był tu ustawion na osiadłe łány. *Diar* 83, 37.

W przeciwstawieniach: »obciáźliwy (2), wielki ... lekki« (3): *RejZwierc* 112v; Wypr[a]w[a] opiř[á]na iefřliź obciáźliwa/ więć łzeyřzá pořtánowić *GrabPospR* N2v, Kv.

Wyrażenia: »lekki koszt« (3): A gdzie były zbiory álbo kořcioły łzeyřzym kořztem opátrzone/ tám teź poboźniefze y pokorniefze řpráwy ząwždy bywály. *RejAp* 34v; *RejPos* 144v; *RejZwierc* 112v.

»lekki nakład« (3): Albo ony twym przykładem Pułcia fie lżejyfym nakładem Albo ty vnych pozicziłs *RejKup* v5; *RejWiz* 160v; *GrabPospR* Mv.

»lekki płát« = *niski procent* (1): Czyniłz go lichwiarzem/ wzywałz od niego tyfiącmi/ y dáiefz mu lekki płát od tego. *RejPos* 144.

»lekki wydatek« (2): Też był vftáwił z Pręłaty y z Pány przerzeczonými ofzácowawłz lekfzé wydatki [*leviori comparatione expensarum JanStat* 720]/ dla pożytku Korony y kupowánia tych/ ktorzy na wojnę iádą: áby Zołniérze w ciągnieniu zá wydatki łwe kupowáli Wołu zá pułgrzjwny *SarnStat* 901, 903.

W przén (1) : To iuz iáko potym ten klucz [do studniej przepaści = do potępienia lub zbawienia] zárdzewiał/ y ná czo fie obrocił/ iáko im otwirano/ y w czym mieć nádziefé kazano/ y iáko był y iefł przedáyny zá lekką cenę/ thu iuz wywodow wiele o tym nie trzebá *RejAp* 77v.

b. O stanach chorobowych (6) : *FalZioł* V 93; Bywa tedy naprzod lekkie ograżánief/ kthore niegdy przeftawa á potym przychodzi *SienLek* 91v, 126v.

Wyrażenie: »lekka choroba, niemoc« (1 : 1): A gdy zwłázczá połpołu włzytko círpią s łobą/ Iuz więc włzytko ze lżejłzą przypada chorobą. *RejWiz* 58; *BielKron* 101.

Szeregi »lekki, ciężki a śmiertelny« (1): Známioná też łą iedny lekfzé/ drugie ciężłzłze/ á trzećie śmiertelne. *SienLek* 22.

c. O alkoholu: niskoprocentowy, słaby; lenis Murm, Mymer¹, Mącz; levis BartBydż; dilutus Mącz (14) :

W przeciwstawieniu: »mocny ... lekki« (3): *GlabGad* H2 [2 r.]; Hyeme bibendum est, meracius, aestate dilutius, Zimie mocniejłze wino mamy piyác/ Lecie lżejłze wodniejłze. *Mącz* 219a.

Wyrażenia: »picie lekkie« (1): picie pić co lżejłze/ áby ciála niezápaliło. *SienLek* 41v.

»lekie piwo« (1): *Cerevisiola Dón byer/ ader fcherber Lekye pywo. Murm* 164.

»wino lekkie« = *vinum leve Murm, Mymer¹, Mącz; vinum leve BartBydż; brisa, vinum secundarium Calep* [szyk 8 : 4] (12): *Murm* 165; *Mymer¹* 41v; *BartBydż* 170b; *FalZioł* I 18c, V 64v; *GlabGad* H2 [2 r.]; *Mącz* 188c, 219a; trzy iednę łztuczķę ołowu ná drugiey winem lekkim pokrapiáiąc *SienLek* 118v; *Oczko* 20v; *Calep* 139a.

Szereg: »lekki, (a) wodny« (2): ale wino mocne dobre pořila ciepło y pobudza [...]. Zafię wino lekkie á wodne nie ma takowey moci *GlabGad* H2; *Mącz* 219a.

d. O lekarstwach i zabiegach lekarskich: łagodnie działający (9) : Aż iedeⁿ dobri drug lékárz [...] pocźnie przy niym vftáwicźnie byćz/ goiáťz mu rany/ a dáwaiáťz mu rozmaifteé lechkie picié z źioł rozlicźnych *ForCnR* D2; By iedno to [purgowanie] było miernie á lekarzłťwy lekkie. *FalZioł* V [30], V 61v; *SienLek* 38v; *RejZwierc* 78v; *Oczko* 26v [2 r.].

W przeciwstawieniu: »mocny ... lekki« (1): boć mocne lekářłťwo/ mocnie á bárzo pomaga: á lekkie lżey. *SienLek* 46.

W charakterystycznych połączeniach: *lekka(-e) krystera, lekarstwo* (2), *picie, piłulka, przepuszczenie* (2), *purgacyja, ziołka*.

Szereg: »lekki a nieszkodliwy« (1): Przepuřzczenie żywotá lekkie á nieřzkodliwie/ Koźie mleko zmiodem á z łolą piy *SienLek* 38v.

4. *Mało znaczący, nieważny, błahy, niskiej wartości (31)* : *RejKup* aa4; *MurzHist* K2v; *KrowObr* 7; *HistLan* F5; wżákże do tego przywodźić się dáwa lekkim y z dáleká przywiedźionym domyślóm/ ktore podobno máło ku rzeczy łłużą. *KuczbKat* 290; *RejZwierc* 38v, 214v; *ModrzBaz* 81v; IEłlim kiedy nád dziećmi piórko miał zábáwić/ A k woli temu wieku lekkie rymy ftáwić: Bodayże bych był ráczéy kolebkę kołyfał/ Y z drugimi nieważné mamkom pieśni piłał [...]. Tákie frálzki mnie zbiérác požytecniéy było/ Niżli [...] Płákác nád głuchy^m grobem méy wdźięcznéy dziewczyny *KochTr* 4; *OrzJan* 100; Táże też infza rzecz/ lzeyfze zázwięte fekty do czáfu znośić: á infza/ łpolnymi łpifámi y przysięgámi one kánonizowác *PowodPr* 41.

W połączeniu szeregowym (1): Bo tego niemamy gánić/ kto łprawiedliwością/ męłtwem/ łzczodrobliwością/ rozumieniem wiela rzeczy/ y infzymi cnotámi chce drugie przechodźić: ále tego ktory w rzeczách wyźłzey pomienionych/ płonnych/ lekkich/ y nikczemność pokázuiących/ álbo iáką wádę w łobie máiących [*in rebus ... fluxis, levibus ac vanitatem prae se ferentibus*]/ chwały prágnie *ModrzBaz* 58v.

W przeciwstawieniu: »wielki ... lekki« (1): áby iáko dla rzeczy wielkiej y łprawiedliwej w niebezpieczeństwo fię żywotá wdawał/ tákby dla lekkiej á niełprawiedliwej tegoż vchodźił. *ModrzBaz* 62.

W charakterystycznych połączeniach: *lekka(-i, -e) ciężkość, dar, domysł, imię, obietnica, omyłka, rym, sekta, sen, słowo, towar, tytuł, uczynek, występek (2)*.

Wyrażenia: »przyczyna lekka« (1): thv kv wyełkiej zelzywołczy nałchey poffel nałch yełth przełz pana Voyewode zahamowan. łprziczin lyekkych. *LibLeg* 11/160v.

»lekka (jest) rzecz« = *levis res* *Modrz* [*szyk 6 : 5*] (11): *KromRozm I O*; *DiarDop* 99; A przeto/ dla ták wiele/ á głównych przyczyn/ chciał w they lekkiej rzeczy/ łprzećiwić się łwey chćiwości *GórnDworz* Aa7; *RejPos* 33; *KuczbKat* 395; *RejZwierc* 54, 249; *ModrzBaz* 58v, 62; *SkarJedn* 370; *APpellatio* iełt rzecz łzeyfzą, y nic Sędźia tym niepokupi, *et honorem eius non tangit*. Ale rułzenie Sędźiego z nágánieniem bywa *SarnStat* 1298.

»lekka rzecz« = *rozrywka lub proste zajęcie* [*szyk 2 : 1*] (3): *BielŻyw* 63; *GórnDworz* Ee2; Naprzod pijánice/ gámraći/ myłłiwcy s ptáki/ Alchimiłte/ y ci wzyfcy ktorzy się lekkimi rzeczámí obieráią/ ci się nie godzą [*ku sprawie wojennej*] *BielSpr* 2v.

Szeregi: »mały a lekki« (3): *LibMal* 1548/144; *KromRozm I O*; Bo ácz nie przymy tego/ iż w połpolitym Láćinłkim Nowym tełtamencie [...] łą nieiákie omyłki [...]; wżákże te y bárzo máłe á lekkie łą *WujNT przedm* 4.

»lekki, płochy« (1): Włpinamy fye do niebá/ Boże táiemnice Vpátruiąc: ále wzrok śmiertelnéy źrzenice Tępy ná to: łny lekkie/ łny płoché nas báwią/ Które fye nam podobno nigdy niewyiáwią. *KochTr* 11.

»podły i lekki« (1): y cześć y imię Pána [*Boga*] wálze⁸⁰ podłe y lekkie v was iełt *SkarKazSej* 671a.

»lekki, (i) próżny« [*szyk 1 : 1*] (2): acźkoli [*św. Jan*] niemiał grzechu żádné⁸⁰/ a włfakoź aby próżnym ij lekkim łowem niezmazał żywota łwego łwiętego/ na pułłczy óstro żył *OpecŻyw* 30v; *GórnDworz* Ee2.

5. *Niedokuczliwy, łagodny, łatwy do zniesienia; lenis Mącz (38)* : A nye mnimay iżeby to lżejśa kaźń była/ odrzuconym być od kołcyoła/ niżli oná żydowśka. *KromRozm I O3; Leop 4.Esdr 12/20; Mącz 188c; RejZwierc 32; WerKaz 304; OrzJan 136; PowodPr 73; Lekczyśa śmierć niżli opufczenie chwały Bożej. SkarKaz 316a marg, 316a, 548b.*

lekki komu (7): *OrzRozm H4, Iv, T*; Ták wnętrzna poćiechá y miłość Bośka/ lekką iey czyniła zwierzchną niemoc. *SkarŻyw 582; KochMRot B3; SkarKaz 551a, 552a.*

N sg f w funkcji orzecznika: »(na)lżejsza« (2): *RejZwierc 204v*; Acźby to iefzcze lżejśa vtráćić pieniądze/ ále ftráćić zdrowie prze marne pijańśtwo [...] / toć to záprawdę nie rozum/ ále głupśtwo á fzáleńśtwo wielkie. *WerGość 225.*

W połączeniu szeregowym (1): po nich oni męczeńnicy przedziwni/ ktorzy w wzgárdzie świátá y włáfnego zdrowia śwego/ dáiąc ie zá śwego krolá (nie ná proftá/ lekká/ y krotką śmierć/ ále ná długie a nieznośne męczeńśtwo y konanie/ ktore fię wielom śmierćiam równáło) miłość [...] pokazác chćieli. *SkarŻyw [407].*

W przeciwstawieniach: »lekki ... ciężki (2), srogi (2), nieznośny« (5): Ciężek ci iest mnie moy fášiad/ álec też Mośkiewśki Litwie/ á Turek Polśzce z Wołochy y z Tátáry nie lekfzemi fą. *OrzRozm T*; Bo mowię [...] o práwie/ ktorem ná iedny bárzo frogie/ á ná drugie bárzo lekkie karanie zá mężoboyśtwo iest pośtánowione. *ModrzBaz 70v, 73; SkarŻyw [407]; WerGość 220.*

W charakterystycznych połączeniach: *lekki(-a, -e) czas, karanie (2), kaźń, nędza, niedostatek (2), niemoc, nieprzyjaciel, przypadek, rana, uczynek (2), utrapienie (7), zwierzchność, žal.*

Wyrażenia: »lekka pokuta« (1): powiedźieli Biśkupowi/ iż iuż zá to ciężką pokutę przyięli/ gdy im kijem doprano: przeto iuż prośim o lżejśą pokutę á o rozgrześzenie *WerGość 220.*

»lekka(-e) śmierć, uśpienie, zeszcie« [szyk 5 : 5] (7 : 2 : 1): a iefli za pewné vmrzétz chceś/ obierz łobie ale lekśfą ij vczliwśfą fmiertz fynu móy námileyśfy. *OpecŻyw [80]v, 178v; OpecŻywSandR nlb 6; BielŻyw 143 [2 r.]; RejPs 106v; BiałKat 383v; SkarŻyw [407]; GórnTroas 44; SkarKaz 552a.*

Szeregi: »krotki i (a) lekki« [szyk 4 : 1] (5): Krotkie y lekkie vtrapienia záśługuią iednąk wieczną chwałę *WujNT 551 marg, 551, 630, 631, Dddddd.*

»mały i lekki« (1): Y oddáie Pan Bog ták wielką chwałę ták máłym y lekkim vczynkom y vtrapieniu/ á to dla tegoż vtrapienia. *WujNT 551.*

»przemijający i lekki« (1): Abowiem prędziuczko przemiiające y lekkie to náśze vtrapienie [*momentaneum et leve tribulationis nostrae*] náder y wyfoce wielką ná wyfokości wágę chwały wiekuiśtą w nas/ fpráwuie *WujNT 2.Cor 4/17.*

»śnadny a lekki« (1): iefcze fie iem to trefuie iż śnádńą á lekką śmierćią odchodzą *RejPs 106v.*

»lekki a znośny« (1): áby tá zwierzchność Kśięża ktorą widzę/ iż *ex ordinatione diuina* między ludźmi być muśi/ coby nalekśza á naznośniejśza ludźiom była *OrzRozm H4.*

6. *Łatwy do zrealizowania lub zrozumienia, nie wymagający wysiłku; levis Mącz (75)* : *FalZioł I 109d; WróbŻółt V8v; GroicPorz hh2, ii4v; Mącz 16c*; ty gáłeczki po trzy nocy łobie kładź do máćice trzy przez iedną noc/ bo tho máćicę miękczy y czyni otwor lżejśy. *SienLek 112; RejPos 156, 170v marg, 179v, 229 marg; RejZwierc 256 marg, Aaa4; Lżejśa niżli s kopią ięzykiem odpráwá PaprPan Tv; ModrzBaz 131v; Szczeġo oni S. ftrázy oycowie fię z wielką chćięią y wzdychaniem ku zbáwićielowi*

przyślzemu obracáli/ áby z nich innego lżeyszego zakonu daniem przeklęstwo ftárego ział *SkarŻyw* 3.

lekki do czego (2): Comći tu przypomniał/ móc wielką tych cieplic okazuiąc: która iefli tak łprofné gárdłá vlęczyć może/ co mamy rozumieć o mnieyszich/ á do vlęczenia lżeyszich chorobách? *Oczko* 23v; *Calep* 666b.

lekki komu (2): Przykazánye Páńfkye lekkye wiernym Páńfkim. *LubPs* B6 marg; *SarnStat* 1146.

W połączeniach szeregowych (6): *MiechGlab* 19; Ta náuká mátych dzyatek nye yeftci cyęszka yáko by kto łoby rozumyeć myał/ y owłfem bárzo lekka/ mała/ á chędogá/ á co wyęcey porządna. *GliczKsiąż* K; *CzechRozm* 100v; *SkarŻyw* 2, 3, 112.

W przeciwstawieniach: »lekki ... ciężki (7), trudny (2), twardy (2), obciążliwy« (10): Tu zafię małz wiedziecz [...] ktoremi znaki lekkie albo ciężkie ma być rodzenie: poznano. *FalZioł* V 17, V 17; *MiechGlab* 19; *BierRozm* 4; *GliczKsiąż* K; *BielKron* 255; *CzechRozm* 100v; *SkarŻyw* 112, 472 marg; A ieśliby fię táka Constitucia obciążliwa zdálá/ więc inłzą lżeyszą vczynić [...]. Ná przykład/ Aby każdy przy óżenieniu łwym rycerfką łwą dzielność przed wezwánymi gościmi pokázował. *GrabPospR* K3v.

W charakterystycznych połączeniach: *choroba lekka(-i, -e), konstytucyja, mowa, nauka* (3), *odeście płodu, odprawa, otwor, pomoc, postanowienie, prawo, przykazanie, sposob, stolec, urząd, wiara, zakon* (9).

Wyrażenia: »lekki chleb« = *sposób zarobkowania* (1): GDy poznał iż iuz nie mógl álchimią łproftác/ Aby z zyemie łwey był mógl wielki lud wychwoftác/ Vdał fie ná lekki chleb y Doktorem zołtał *PaprPan* [Hh5].

»(nie barzo) lekka praca, robota« = *levis labor* *Mącz* [szyk 3 : 2] (4 : 1); *BierRozm* 4; *Mącz* 190a; Tá náłzá docześna á lekka praca/ łprawuie nam wielką y wysoką nád miárę chwały wielkość. *WujJud* 108v; *SkarKaz* 40b; *GosłCast* 39.

»lekkim razem« = *latwo* (1): Nie brzytwą ci ia ná nię póyde/ nie żelázem: Mam coś ofobliwłzého/ co tak lekkim rázem Brode z mieyfcá wyłádzi/ że áni poczuie *KochBr* 153.

»lekkie rodzenie (a. porodzenie)« [szyk 13 : 2] (15): *FalZioł* IV 53c, V 15v, 17a [2 r.], 24, 24v, 25 źp; Iefzcze ku lekkiemu rodzeniu łłży przy łobie mieć tákiew pániew kámień ieleni *SienLek* 114, 113 [2 r.], 113v [2 r.], 114, 114 źp, S4v.

»lekka rzecz« [szyk 1 : 1] (2): Niełufznać Filozofowi/ O tak lekkich rzeczách wiedzieć/ Ktore może vczeń powiedzieć. *BierEz* Cv; *SkarŻyw* 472 marg.

»lekka żywność [= życie]« (1): takież dziś w máley powadze ci braćifzkowie iż fie ich wiele náczyniło/ á zwłáfzczá tych ktorzy nie dla Bogá áni kazánia/ ále dla lekkiej żywności bez prace w kłáfztory wftępuią *BielKron* 183v.

Szeregi: »lekki a łacny« [szyk 2 : 1] (3): Tu zafię małz wiedziecz o łacnym a lekkim y też o ciężkiem rodzeniu *FalZioł* V 17; nic thák v was twárdego/ trudnego/ ciężkiego/ coby fie wam zá lekkie á łacne niezdało *BielKron* 255; *RejPos* 235v.

»lekki, (i) łatwy« [szyk 1 : 1] (2): *Mącz* 190a; *Missilis, Quod facile mittitur* – łatwi y leki do łtrzenia albo rzucenia. *Calep* 666b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.].

»mały a lekki« (1): *Oczko* 23v cf *lekki do czego*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym* 1 r.].

»lekki a (po)śpieszny« [szyk 3 : 1] (4): przeto ku lekkiemu á pośpieźnemu rodzeniu/ táksye rzędzić potrzebá *SienLek* 113, 113v [2 r.], 114.

»prędkki a lekki« (1): Mirrę też tártą z winem zágrzawfzy dobrze dáć pić/ dla prętkiego á lekkiego odeścia płodu y łożyłká *SienLek* 114v.

»rychły a lekki« (2): Pomaga ku richłemu á lekkiemu porodzeniu. *FalZioł* V 24v, V 15v.

»lekki i użyteczny« (1): będziefz miał fniego [z syropu] na przeciwko thim niemoczam pomocz lekką y vžiteczną. *FalZioł* I 13c. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»lekki i znośny« (1): Tego tylko ofobliwie dokládaiąc y wáruiąc/ iż też máią fwoie ofobliwé niektóre zwyczáie/ [...] które fá im lekceyfzé y znośnieyfzé *SarnStat* 1146.

α. *W funkcji przysłówka (1) :*

Wyrażenie przyimkowe: »z lekka« = *łatwo* (1): Ale gdy drzewo wwiąźnie w ránie: nátlucz z octem iádr włófkich orzechow/ á tych vfmáżywfy wepół przykláday/ wynidzić zlekká *SienLek* 185.

a. *O stanach chorobowych (2) :* Obracánié lekié chorégo/ ieft znák dobry *SienLek* S3v, Tv.

b. *O pożywieniu: lekkostrawny, niewielki objętościowo, dietetyczny (16) :* W iedzeniu mu obyczay dał: Aby iadł mięśo nalekfsze *BierEz* R3, R3; *FalZioł* V 77; *SienLek* 12v.

W przeciwstawieniach: »lekki ... gruby (2), wielki« (3): *GlabGad* G5 [2 r.]; przeto lekki/ álbo rzeknę lekáfki/ obiad ziadfzy/ wieczeryá niechay trochę więtfzą ié *Oczko* 24v.

W charakterystycznych połączeniach: lekki(e) mięśo (2), obiad, zbytek.

Wyrażenia: »lekka(-e) potrawa, karmia, chowanie, jedzenie, rzecz« = *athleticus vietus* *Mącz* [szyk 5 : 5] (4 : 3 : 1 : 1 : 1): Pothym gdyby iuz chciała dziecię odfádzic/ nie ma to być nagle czyniono/ Ale ie pierwiy przyložyc lekkiem karmiam *FalZioł* V 37; *GlabGad* G5 [2 r.]; *Mącz* 19a; mieć miarę iedzenia/ á ieśc potráwy lekkie. *SienLek* 19v, 4, 4v, 6v, 19v; *SkarŻyw* 483.

W przeni (1) :

Wyrażenie: »lekki pokarm« (1): Ci go tełz [*baranka*] iedzą nieftoiąc/ ktorzy Kryftulá wyznawaią tzáfú fłtzełliwego/ á przą fie go tzáfú nieftzełliwego: [...] ktorzy kościoły łupią y pożywienie wiernym flugom Bożym wydzieraią/ y ich nieopátruią/ y ktorzy mowią. Brzydzi fie dułzá náłzá nád tym lekkim pokármem. *KrowObr* 186v.

7. *Lekkomyślny, niepoważny, niedoświadczony, głupi; lenis* *Mącz*, *Calag; scurrilis, vanus* *Mącz; futilis, leviculus; levifidus, levis, leviusculus, vernilis* *Cn* (35) : a téz nie ieft obyczáy rzymkíe⁸⁰ prawa/ abych kogo vmorzyl o lekkié flowa/ tzo niegdý człowiek głupi s przyrodzeniá mowi. *OpecŻyw* 120v; *ForCnR* A4v; *GliczKsiąż* F; *Refrigerato lenissimo sermone hominum*, Gdy fie básny álbo lekkie powieści luckie vkoyą. *Mącz* 137a, 376c, 475b; *GórnDworz* Hh8; *RejZwierc* 87; Edwinus Krol lekki *SkarŻyw* 509 marg; *SkarKaz* 417a; *GosłCast* 36; *SkarKazSej* 692a; *SzarzRyt* A2v.

W charakterystycznych połączeniach: lekki(e) krol, lata, mąż, pan, przedsięwzięcie, serce (2), słowo.

Zwrot:»na, w lekki szaić sadzić; na szaić wysadzony« = *lekkomyślnie narażać, narażony* (1 : 1; 1): Ktorzy gárdlá w lekki szaić/ dla fwey flawy fádzą/ A wždy y ci niektorym/ á prze zazdrość wádzą. *RejZwierc* 110v; *RejZwierc* 76, 195.

Wyrażenia:»lekcy ludzie, lekki człowiek« [szyk 7 : 4] (9 : 2): *FalZioł* V 54; Bowiem palcze odftawaiące od fiebie znamionuią człowieka lekkiego plotkę, nieftatek y lichotę. *GlabGad* P2; *RejPs*

31; *KwiatKsiąż* Qv; *SarnUzn* F2; *GórnDworz* D6v, M; *RejZwierc* 249v; *WujJud* 15; gdj tym ludzie lekkie/ á żadney oŝtrożności około ŝwego zbáwienia nie máiące/ zwodzili *SkarJedn* 100; *ActReg* 172.

»lekká myŝl« = *lekkomyŝlność* (3): Póki zákwiłta młodoŝć ŝtoi w ŝwoiéy mierze/ Lekka myŝl/ niepodobné rzeczy przed ŝię bierze *KochFrag* 15; *GosłCast* 34 [2 r.].

»ust lekkich« = *gadatliwy* (1): Sfarliweŝmy/ [...] Vŝt lekkich/ w ŝwarách biegle *GosłCast* 45.

»lekkiej wiary« = *niegodny zaufania, kłamlivy, zdradliwy* (1): Sfarliweŝmy/ [...] Lekkiey wiary/ vporne *GosłCast* 45.

Szeregi: »lekkí a nieustawiczny« (1): A żbytnie vbiory y ochędoŝtwa/ niewieŝci vmyšł w męŝczyznach znaczą/ y znakami ŝą/ yż kakowi [!] ŝą barzo lekcy a nieuŝtawiczni ludzie. *KwiatKsiąż* Qv.

»lekkí a (et) płochoy« (2): Niechay ŝie ŝmieią íako chcą íi nędznicy/ ále tym ŝmiechem co inŝzego pokázuią ŝ ŝiebie/ íedno lekkie á płoche przedŝięwzięcie. *SarnUzn* Cv; *Calag* 330a.

a. W funkcji rzeczownika (1) :

Szereg: »lekkí i niespokojny« (1): Przeto taką mądroŝć opiŝuiąc ŝ. Íakub/ zowie íą *bonis confentientem*, która do dobrego y do dobrych/ nie do lekkich y nieŝpokojnych/ y złą rzecz prowadzących/ choć ich íeŝt więcey/ przyŝtáie. *SkarKazSej* 661b.

8. O ludziach: godny lekceważenia lub pogardy ze względu na niski stan, wykształcenie albo zdecydowanie ujemne cechy charakteru; o postępkach: uwłaczający, hańbiący; levis Mącz (70) : *RejWiz* 179; *KochPieŝ* 38; á gdzie íię przed tym wály/ dźiálá/ y máchiny nieprzyiácielŝkie pożyć nie mogły/ ŝczudłkom íákoby lekkiego Pogáńŝtwa teraz íeŝt poddána. *PowodPr* 5.

W połączeniach szeregowych (3): KAth/ Perŝoná nád złoczyńcá ŝpráwiedliwoŝć ŝkuthkiem okázuiąca/ áczkolwiek imię práwie v wŝytkich ludzi ná ŝobie nienawíŝne nieŝye/ dla tego íż vrząd íego zda ŝye być lekkí/ ŝproŝny/ okrutny/ á krwáwy. *GroicPorz* g4v; *CzechEp* 57; *OrzJan* 52.

Wyrażenia: »lekkie baczenie« = *lekceważenia, pogarda* (1): A v nas to [zdrowie] w nalżeýŝzym nád wŝytko baczeniu *RejWiz* 62.

»lekká cena« = *lekceważenia, pogarda* (5): A ták ŝiła ŝie naiduie tych panow/ ktorzy chcąc áby íe zá ludzkie miano/ wiele rzeczy czynią przećiwko przyŝtoieńŝtwu/ zá kthoremí przychodzą więcz w thák lekką cenę do ludzi/ íż ich ŝobie zá nic nie wáżą. *GórnDworz* li6, M5v, Hh7; *OrzJan* 81; Widząc że w lekkiey cenie gáchowie ná ŝwiecie, Mowię ták *CiekPotr* 17.

»lekkí dom« (1): Cycero on zacny w Rzymie gdy miał poŝwarek ŝ Sáluŝtiuŝem/ tedy mu powiedział Sáluŝtius żeŝ ty z lekkiego domu powŝtał/ a nie dawno *RejZwierc* 52v.

»ludzie lekcy, człowiek lekkí« = *levis homo* *Modrz* [szyk 7 : 2] (8 : 1): *BielŻyw* 63; bo pan Thoder bil brath panv náchemv y bil lyepŝchi nyzly ony A vascha Íaŝnoŝcz yego raczil widacz a to ŝą lidzie lekŝy *LibLeg* 11/61; *MurzHist* A2; *RejPos* 325; Tenże do *Appiuŝa Pulchra* Hetmáná piŝze/ że był kłámŝtwy ludzi lekkich obćiążon. *ModrzBaz* 60v; *CzechEp* 57; *GrabowSet* B2; *OrzJan* 39, 52.

»lekkie mniemanie« = *lekceważenia, pogarda* (1): ut moles tefferrem tantum ingenium in tam leves ne dicam in tam ineptas sententias incidisse, Abych niemiał nieżałowác tákowego człowieká który w ták lekkie/ á íż nie rzekę/ w ták niczemne mniemánie wpadł. *Mącz* 243b.

»lekka osoba, persona« [szyk 5 : 1] (4 : 2): *KromRozm I* 14; A też tego Krolá świętego y thák zacnego Proroká piśmo y prorocत्वá/ nie zdało mi sie iákiey lekkiey ośobie przypifać *LubPs* A2; Perfony zálye nie ośiádłé/ lekkie/ iáko fą gracze/ kofterowie/ pijánice/ márnotracy/ y ktorych by dobrá długu nie wynośily/ máią być Areftowane/ y dobrá ich. *GroicPorz* dd4; *Mqcz* 437d; *StryjKron* 195; *SarnStat* 16.

»lekka rzecz« (1): Lekkać rzecz byłá/ á iż ták rzekę/ niczemna/ mężczyznan z odkrytą álbo przykrytą głowa [!] wkołcyele fye modlić *KromRozm I* Ov.

»leka skora« = *niskie pochodzenie* (1): Ale to czoż vbogiego Znacz to y pokroku yego Iako skapa ftapa z gory Znac y yakey lekkeiy fkory *RejKup* v5v.

»lekki stan« (2): Czwartge [!] mamy obaczác/ [...] ábychmy sie ząwždy fkromnie á pocźciwie záchowywáli we wfzelkich fprawach fwoich/ gdyż to czynimy nie tylko przed ták wielkim krolem/ ále y przed lżejżemi ftany fwiátá tego. *RejPos* 14v; *RejZwierc* 31v.

»lekki targ« = *lekceważenie, pogarda* (1): Dzis w lekkyey wadze á tǎrgu fą náuczycyele *GliczKsiqż* N8.

»lekka(-ie) waga, (u)ważenie (a. poważenie)« = *lekceważenie, pogarda; contemptus Modrz, Calep; despiciatus Calep* [szyk 36 : 1] (16 : 21): *RejPs* 74, 181; *GliczKsiqż* N6v, N8; *RejWiz* 62 marg, 187v, Cc6; *BielKron* 370; O nędzny narodzie ludzki toć v ciebie lekkie poważenie woley á rofkazania Páńfkiego *RejAp* 11, 27; *RejPos* 194v, 243v, 276v; *RejZwierc* 157v; á to wfzyftko fzło z lekkiego vważenia nas wfzech ftanow Rycerfkich *MycPrz* II A2v; *CzechRozm* 21v; *ModrzBaz* 14; *SkarJedn* 346; *CzechEp* 172, 247; *WerGość* 236; *ArtKanc* R19; Bo tá długość zǎtrudnia rzecz bárżiey/ niżli iǎ obiaśnia/ á nię iedno zǎtrudnia/ ále y lekkǎ mu dáie wagę/ gdyż práwne fłowá máią bydź rozumiáne zá rofkalz Boży *GórnRozm* K3, D4; *Calep* 312b; *OrzJan* 41, 42 [2r], 121; *JanNKar* D2; *VotSzl* B4; *CzahTr* I3v; *GostCast* 68; *SkarKazSej* 674b [2 r.], 692a, b.

»lekkie znamię« = *lekceważenie, pogarda* (1): Zniofl tǎm ktoś fłyżę teras przeźłtych czǎfow ná mię/ Vdáiąc mię do ludzi w tǎkie lekkie známie. *CzahTr* Kv.

Szeregi: »lekki i lichy« (1): Ale ia téz tu nie mówię o tym/ co sie z nimi działo/ tylko o wielkim fercu: którego nigdyby byli nie mieli/ ieno z tego lekkiego y lichego vważenia nieprzyaciela fwego *OrzJan* 42.

»niedbalstwo (a. zaniedbanie) albo (i) lekkie uważenie« (2): *JanNKar* D2; Ale dla niedbǎłtwǎ náłżego y lekkiego ták wielkich fzkod y niebeśpieczeńftw vważania/ á to iefzcze te rzeczy do požądánego fktuku nie fǎ przywiedzione. *VotSzl* B4.

»lekki a (i) ni(k)czemny« = *levis et ineptus Mqcz* [szyk 3 : 1] (4): *KromRozm I* Ov; Tho mowi Pan odkupiciel Izráelfki/ fwięty iego/ ku nikkczemney á lekkiey duśfy [*ad contemptibilem animam*]/ y ku omierzłemu narodowi *Leop Is* 49/7; *Mqcz* 243b; *OrzJan* 39. [*Ponaáto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»podeźrzany a lekki« (1): Bo dzyerżyli árendǎ ábo k wierney ręce/ przedfię drze báráná iáko może/ áby co może być nawięcey nam zoftáło. Thák iż ná on czǎs ludzi tǎkowe zwano ludźmi poderźżánemi á lekkiemi *RejPos* 325.

»lekkie poważenie i szyderstwo« (1): Z ktorym pozwoleniem fobie/ ták lekkie⁸⁰ poważenia piśmǎ ś. y ták iáwnego z niego fzyderftwǎ/ przyźli drudzy do tego niepobożeńftwǎ *CzechEp* 172.

»lekkie ważenie i (abo) wzgarda (*a.* wzgardzenie)« [szyk 1 : 1] (2): Przyfzli yuż dzis vczeni w taką wzgárdę y w lekkye ważenye/ á nye tylko ci ále y fludzy počciwi y godni do fámymch pánow/ że wołą pfy ná łow chowác/ niż ony/ mowząc/ trudnyey mi o pía niż o flugę. *GliczKsiąż* N6v; *ModrzBaz* 14.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (5) : *Levis*. *Leicht*. *Lekky*. *Murm* 16; *Mymer*¹ 4; *Calag* 329b; *Calep* 594a, 784a.

Synonimy: 1. *mały*; 3. *mały, mierny*; *α. powoli*, »z nienagła«; 4. *mały, płochy, podły, próżny*; 5. *mały, snadny, znośny*; 6. *łacny, łatwy, mały, znośny*; 7. *mały, niustawiczny, płochy*; 8. *mały, nikczemny, podeźrzany*.

Cf 1. **LEKKIE**, LEKKOMOWNOŚĆ, LEKKOMOWNY, **LEKKOMYŚLNIE**, **LEKKOMYŚLNOŚĆ**, **LEKKOMYŚLNY**, **LEKKONOGI**, **LEKKOWAŻNIE**, **LEKKOWAŻNOŚĆ**, **LEKKOWAŻNY**, LEKKOWIERNOŚĆ, [**LEKKOWIERNY**], **LEKKOZBROJNY**, LEKONOS, [**NIELEKKI**], **PRZYLEHCZEJSZYM**

BZ, MM